

Danielle Woestenberg

Tiberdreef 4
3561 GG Utrecht

Contactpersoon

Petra Vendrig

Telefoonnummer

030 751 1812

E-mail

P.vendrig@cnv.nl

Plaats

Utrecht

Datum

10 april 2024

Ons kenmerk

PV/CvD/04042024

Betreft Commissiedebat Kinderopvang 11 april 2024

Beste Kamerleden,

Binnenkort staat het commissiedebat kinderopvang gepland waarin u gaat debatteren over een aantal belangrijke onderwerpen. Welke keuzes gaat u maken over de toekomst van de kinderopvang? Graag maken van de gelegenheid gebruik om ons standpunt over de volgende onderwerpen met u te delen:

- 1. Verlenging maatregel beroepskrachten in opleiding, groepshulpen en nieuwkomers: Faciliteer de voorwaarden die nodig zijn om voorgestelde maatregelen daadwerkelijk uit te voeren.*
- 2. Plus kinderen: Werk samen aan een sectorbrede aanpak om adequate ondersteuning te waarborgen voor kinderen met extra ondersteuningsbehoeften.*
- 3. Zeggenschap voor pedagogisch professionals: Stimuleer professionele zeggenschap in de kinderopvang door medewerkers actief te betrekken bij besluitvormingsprocessen en verbeteringen op het gebied van werkdruk, beloning en doorgroeimogelijkheden.*
- 4. De taaleis en behoud van ervaren professionals: Zorg ervoor dat ervaren professionals in de kinderopvang, die niet aan de taaleis kunnen voldoen, behouden blijven.*

Inleiding

“Gezellig dat je er bent, Hoe was het op school? Heb je zin in een kopje thee met een koekje?” De kerntaak ‘opvang’ van de kinderopvang is van groot belang voor kinderen. Gezien worden, persoonlijke aandacht voor een kind maakt een wereld van verschil.

Dagopvang, voor- en buitenschoolse opvang waar kinderen echt gezien worden zijn essentieel voor het bevorderen van gelijke kansen en het creëren van een positief woon-, werk- en leefklimaat in Nederland. Toegankelijke kinderopvang speelt een cruciale rol in het bieden van een goede start voor kinderen en

ondersteunt de arbeidsparticipatie van ouders, waardoor vooral vrouwen een inhaalslag kunnen maken op het gebied van economische zelfstandigheid. De inzet van één pedagogisch professional maakt het mogelijk voor ouders van acht jonge kinderen om deel te nemen aan het arbeidsproces.

In het licht van de groeiende erkenning de vaardigheden die nodig zijn voor de toekomst, neemt de waarde van voorschoolse voorzieningen steeds meer toe. Juist in deze vroege fase leggen kinderen het fundament voor hun verdere ontwikkeling. Naast een kind staan, het bevorderen van de ontwikkeling van kinderen is een belangrijke taak voor pedagogisch professionals. Deze verantwoordelijkheid staat in het licht van verschillende veranderingen en ontwikkelingen in de kinderopvangsector:

Wachlijsten, vacatures en personeelstekorten

De grote tekorten aan personeel in de kinderopvangsector hebben een aanzienlijke impact op de beschikbaarheid van opvangplaatsen voor jonge kinderen. In maar liefst 92 procent van de gevallen ervaren organisaties die dagopvang aanbieden een wachtlijst, wat resulteert in langere wachttijden voor ouders. Voor ouders van jonge kinderen is een plek op de kinderopvang vaak een essentiële voorwaarde om (meer) te kunnen werken, waardoor de toenemende wachtlijsten voor veel ouders problemen opleveren en effect hebben op hun arbeidsparticipatie. Een wachttijd van minimaal een jaar is tegenwoordig geen uitzondering meer. De structurele en toenemende tekorten aan personeel benadrukken de dringende noodzaak van investeringen om de aantrekkelijkheid van de kinderopvangsector te verbeteren.

Verlenging maatregel beroepskrachten in opleiding, groepshulpen en nieuwkomers¹

Er worden verschillende maatregelen ingezet om het personeelstekort in de kinderopvang aan te pakken. Waaronder de verlenging van de maatregel betreffende beroepskrachten in opleiding, waarbij sinds 1 januari 2022 het aantal in te zetten pedagogisch professionals op een kindercentrum voor maximaal de helft mag bestaan uit beroepskrachten in opleiding, roept gemengde reacties op binnen de kinderopvangsector. Hoewel sommige pedagogisch professionals voordelen zien, zoals een betere invulling van roosters en praktijkervaring voor de beroepskrachten in opleiding, uiten anderen bezorgdheid over de kwaliteit van zorg en de toenemende werkdruk voor vaste medewerkers.

Veel pedagogisch professionals geven aan dat de inzet van beroepskrachten in opleiding de werkdruk verhoogt, wat zorgen oproept over mogelijke negatieve effecten op de lange termijn. Het vergroten van het aantal beroepskrachten in opleiding kan leiden tot een verhoogde workload voor gediplomeerde pedagogisch medewerkers, aangezien zij naast hun begeleidende rol voor collega's in opleiding, ook meer team(mentor)taken moeten uitvoeren, zonder passende facilitering. Het ontbreekt echter aan het perspectief van beroepskrachten in opleiding in zowel het beleidskompas als de rapportage van het Expertisecentrum, waardoor onduidelijkheid bestaat over hun ervaringen en de bijdrage aan hun opleiding en praktijkervaring.

Een andere opkomende ontwikkeling is de stimulans en ondersteuning vanuit het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) voor de inzet van groepshulpen, als middel om personeelstekorten te beperken. Hoewel de inzet van groepshulpen potentieel kan bijdragen aan het verminderen van de werkdruk, is het van belang om kritisch te kijken naar de randvoorwaarden voor een succesvolle implementatie van deze subsidieregeling. De extra tijd en aandacht die nodig zijn voor de begeleiding van

¹ [Aanpak personeelstekort in de kinderopvang.pdf](#)

groepshulpen vormen een aanzienlijke belasting vormen voor het gekwalificeerd personeel, wat kan resulteren in een toename van de werkdruk, voor het reeds overbelaste personeel².

Een derde ontwikkeling is de inzet van nieuwkomers³ (statushouders en Oekraïense ontheemden). SZW geeft aan dat nieuwkomers een belangrijke bijdrage kunnen leveren als onbenut potentieel voor de kinderopvangsector.

SZW verwacht dat bovenstaande opties/maatregelen worden benut en uitgevoerd. Echter worden er geen specifieke voorwaarden gesteld of financiële ondersteuning geboden aan de sector om deze faciliteiten te waarborgen. Kwaliteit omvat niet alleen het stellen van eisen of het beschikbaar maken van bepaalde maatregelen, maar ook het faciliteren van de voorwaarden die nodig zijn om deze maatregelen daadwerkelijk uit te voeren. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat de kwaliteit in de kinderopvang erop achteruitgaat door het invoeren van de 50 % bio maatregel. Het is van cruciaal belang om de nodige facilitering te bieden aan gekwalificeerde pedagogisch professionals om de ondersteuning en begeleiding van nieuwe collega's te waarborgen. Zonder deze ondersteuning bestaat het risico dat de werkdruk voor ervaren medewerkers aanzienlijk toeneemt, met mogelijke gevolgen van overbelasting, ziekteverzuim of zelfs vertrek uit de sector. Dit zou niet alleen het beoogde doel van het verminderen van personeelstekorten tenietdoen, maar ook de kwaliteit van de kinderopvang in gevaar brengen. Bovendien staat het in schril contrast met de deze week aangenomen motie om leraren zelfs ná hun initiële opleiding nog ondersteunen te bieden. ***We vragen ons af of de minister dit risico ook ziet. Welke maatregelen is de minister bereid te nemen om pedagogisch professionals voldoende te faciliteren om deze nieuwe collega's goed te ondersteunen en te begeleiden.*** Anders is het te vergelijken met het stellen van een doel zonder de benodigde middelen om dit doel te verwezenlijken, wat uiteindelijk averechts kan werken en tot ongewenste consequenties kan leiden.

Plus kinderen

In de kinderopvang zien we, door druk in de keten, een groeiend aantal kinderen (en gezinnen) met extra behoeften en ondersteuningsvragen. Dit omvat een gevarieerd scala aan behoeften, zoals ontwikkelingsachterstanden, gedragsproblemen en emotionele uitdagingen, die elk een unieke aanpak en ondersteuning vereisen⁴.

De toename van deze kinderen (met of zonder sociaal-medische indicatie) heeft directe gevolgen voor de pedagogisch professionals in de kinderopvang. Zij worden steeds vaker geconfronteerd met complexe situaties en een grotere diversiteit aan behoeften bij de kinderen waarmee zij werken. Dit vraagt om aanzienlijke flexibiliteit, empathie en professionele vaardigheden om effectief met deze uitdagingen om te kunnen gaan. Niet alle pedagogisch medewerkers zijn gewend aan of hebben affiniteit met deze veranderende dynamiek. Ook blijkt dat kinderen soms uit nood of financiële overwegingen een Vve indicatie krijgen terwijl er iets anders aan de hand is. Uit signalen van onze leden blijkt dat pedagogisch professionals een toename in werkdruk ervaren als gevolg van zwaardere emotionele belasting en een grotere verantwoordelijkheid bij het waarborgen van de veiligheid en het welzijn van alle kinderen. Dit brengt niet alleen extra stress met zich mee, maar legt ook een zwaardere last op hun schouders in hun dagelijkse taken.

Het is noodzakelijk dat pedagogisch professionals op korte termijn worden voorzien van de nodige kennis, vaardigheden en tools om effectief te reageren op de uitdagingen die deze kinderen bieden en om in te

² [Ziekteverzuim en werkdruk in kinderopvang toegenomen na coronaperiode | CBS](#)

³ [Aanpak personeelstekort in de kinderopvang.pdf](#)

⁴ [Druk op de keten](#)

spelen op hun specifieke behoeften. Met de juiste training kunnen medewerkers beter inspelen op diverse situaties, wat resulteert in een optimalere zorg voor deze kinderen. Bovendien draagt training bij aan het vergroten van het zelfvertrouwen en de professionele ontwikkeling van de pedagogisch professionals, waardoor ze beter zijn toegerust om met deze uitdagingen om te gaan en een positieve impact te hebben op het welzijn van alle kinderen in de kinderopvang.

Het waarborgen van adequate ondersteuning voor deze kinderen en hun gezinnen vormt een integrale uitdaging. Momenteel zien we dat elke organisatie binnen de sector op lokaal niveau probeert oplossingen te vinden, wat leidt tot versnippering van inspanningen. **We vragen ons af hoe de minister kijkt naar deze versnippering, of ze het wenselijk vindt dat het proces en aanbod lokaal varieert. Onderschrijft de minister dat deze extra belasting zich moet uiten in extra financiële waardering voor de pedagogisch medewerkers?**

Hoe gaat de minister de pedagogisch professionals voldoende toerusten zodat ze goede zorg en ondersteuning aan deze pluskinderen kunnen geven en in hoeverre is de minister bereid om werk te maken van een sectorbrede benadering, met gezamenlijke inzet en ondersteuning van alle betrokken partijen.

Als CNV zien we grote waarde in functiedifferentiatie, waarbij verschillende typen functies, ook op pedagogisch gebied, worden ingezet om de juiste mensen op de juiste plaatsen te hebben. Dit biedt meer mogelijkheden voor maatwerk en kan de kwaliteit van de kinderopvang ten goede komen. **Hoe kijkt de minister daar tegen aan, ook met oog op de financiering vanuit de BKR?**

Zeggenschap voor pedagogisch professionals

In oktober is motie van den Hil aangenomen waarin is afgesproken te onderzoeken hoe professionele zeggenschap in de kinderopvang vorm gegeven kan worden⁵. Uit onderzoek blijkt dat pedagogisch medewerkers meer zeggenschap willen over diverse aspecten van hun werk, zoals de kwaliteit van de opvang en het ontwikkelen van beleid⁶. Verschillende factoren blijken belemmerend te zijn voor het verkrijgen van deze zeggenschap. Een gebrek aan tijd en ruimte, vooral omdat veel besprekingen en overleggen vaak buiten reguliere werktijden plaatsvinden, wordt als een grote hindernis ervaren. Daarnaast voelen sommige medewerkers zich niet serieus genomen of gehoord, wat hun motivatie om deel te nemen aan besluitvormingsprocessen kan verminderen.

De belangen van medewerkers in de kinderopvang verdienen meer aandacht. Hoewel de focus vaak ligt op de belangen van ouders en de kwaliteit van de opvang, zijn het uiteindelijk de medewerkers die de veranderingen moeten uitvoeren. Bij de huidige veranderingen, zoals het financieringsstelsel, zien we vanuit CNV dat het perspectief van medewerkers meer aandacht zou mogen krijgen. Het is van cruciaal belang dat medewerkers actief worden betrokken bij deze veranderingen. Wij zijn van mening dat dit beter moet en vragen ook een investering om dit in de sector te realiseren. Het betrekken van mensen leidt tot realistischere verwachtingen, het genereren van creatieve oplossingen en het creëren van draagvlak. Vanuit CNV zijn we voorstander van het vormgeven van beleid rondom zeggenschap bij werkgevers. **Is het de minister bekend dat professionals in de kinderopvang een gebrek aan tijd en ruimte hebben om zeggenschap vorm te geven?**

⁵ [Motie lid van den Hil onderzoeken vormgeving professionele zeggenschap in de kinderopvang](#)

⁶ [Wat vindt de pedagogisch professional van professionele zeggenschap? \(zeggenschapindekinderopvang.nl\)](#)

Hoe gaat de minister uitvoering geven aan de motie van den Hil? En hoe gaat de minister ervoor zorgen dat pedagogisch professionals nauwer betrokken worden bij het besluitvormingsproces rondom veranderingen in de kinderopvangsector?

De taaleis en behoud van pedagogisch professionals

Tot slot vragen we uw aandacht voor de taaleis. De voorgestelde taaleis, die op 1 januari 2025 van kracht wordt, is belangrijk voor de taalontwikkeling van kinderen, die al op jonge leeftijd begint. Als CNV ondersteunen we dan ook de invoering van deze taaleis. Waarbij pedagogisch professionals uit de kinderopvang wel aangeven dat met alleen het behalen van een taaleis, de taalontwikkeling van kinderen niet voldoende is (de dag na een behaalde toets communiceer je hetzelfde als voor de toets). Meer kennis over hoe je als pedagogisch medewerker actief taalontwikkeling kunt stimuleren en toegang tot praktische materialen en hulpmiddelen zijn twee zaken die hierbij worden aangegeven.

Op basis van recent onderzoek, waarin verwacht wordt dat er een grote groep pedagogisch professionals op 01-01-2025 niet zal voldoen aan de taaleis zijn er een aantal versoepelingen gemaakt⁷. Ondanks de voorgestelde uitzonderingen, is de verwachting dat er een groep ervaren pedagogisch professionals zal zijn die goed functioneert, niet de taaleis bezit en buiten de gemaakte versoepelingen valt. Deze professionals hebben jarenlange ervaring en expertise in de kinderopvang, en het kan, gezien alle tekorten en vacatures, niet bestaan dat deze mensen ontslagen zullen worden.

Het is van essentieel belang dat deze ervaren professionals worden behouden, vooral gezien de vele veranderingen en uitdagingen waarmee de kinderopvangsector momenteel wordt geconfronteerd. Zoals eerder aangegeven vragen de nieuwe collega's in de vorm van beroepskrachten in opleiding, groepshulpen, en andere nieuwkomers adequate begeleiding. Begeleiding die het beste gegeven kan worden door mensen die al jarenlang in de kinderopvang werken en veel kennis en ervaring hebben. Wij hebben signalen dat werkgevers van plan zijn om de medewerkers, die niet vallen onder de versoepelingen en op 01-01-25 niet voldoen aan de taaleis, te ontslaan. ***Is de minister op de hoogte van deze signalen? Is de minister ook van mening dat deze ervaren professionals in deze tijden van krapte behouden moeten worden voor de kinderopvang? Zo ja, hoe gaat zij dit ondersteunen vanuit SZW?***

We moeten goed zorgen voor de pedagogisch professionals die voor onze kinderen zorgen. De voorgestelde maatregelen zijn niet alleen cruciaal om de capaciteit en kwaliteit in de kinderopvangsector te waarborgen, maar vormen ook een investering in de toekomst van onze kinderen. Door te investeren in kinderopvang leggen we de basis voor hun ontwikkeling, verkleinen we achterstanden en maken we de sector aantrekkelijker voor zowel huidige als toekomstige pedagogisch professionals. Want zonder professionals, geen kinderopvang!

Met vriendelijke groet,

Danielle Woestenberg
Bestuurslid, Voorzitter Zorg en Welzijn
CNV

Petra Vendrig
Beleidsadviseur Zorg en Welzijn
CNV

⁷ [Taaleis IKK \(overheid.nl\)](https://overheid.nl)